Svetlana DERMENGI
Universitatea "B.P. Hasdeu", Cahul

IMPACTUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR EUROPEAN ASUPRA FORMĂRII PROFESIONALE INIȚIALE

Résumé: *A présent, la corrélation des recherches scientifiques avec le processus de formation professionnelle individuelle est un des principes fondamentaux de l'enseignement supérieur. Nous analysons en quelle mesure la déclaration de Bologne peut ou non être prise en considération à ce moment pour l'enseignement universitaire de Moldavie.*

Mots-clés: *enseignement supérieur européen, formation initiale, déclaration de Bologne*

Actualmente, corelarea cercetărilor ştiinţifice cu procesul de formare profesională iniţială este unul dintre principiile fundamentale ale sistemului de învăţământ superior. În acest sens creşte considerabil rolul universităţilor ca instituţii de culturalizare a societăţii, de formare a specialiştilor, de promovare a inovaţiilor ştiinţifice, a valorilor general-umane, a dimensiunilor unei societăţi democratice moderne.

Prerogativele respective au fost expuse în Declaraţia de la Bologna privind Spaţiul European al Învăţământului Superior. Republica Moldova este interesată în aderarea la acest for educaţional. Analizând aderarea la Procesul de la Bologna, ne dăm seama că ea presupune o anumită responsabilitate însă, în cazul derulării cu succes a procesului de aderare, avantajele vor fi mai mult decât plauzibile.

Acesta este un proces problematic deoarece se prefigurează tranziţia de la învăţământul tradiţional la cel inovator (pentru majoritatea universităţilor). Procesul respectiv va aduce imensul său aport la ieşirea din criză a sistemului de învăţământ superior şi a vieţii academice din republică.

În primul rând, procesul de predare-învăţare va deveni unul mai eficient reflectându-se astfel şi asupra cadrelor didactice.

Calitatea învăţământului superior s-a dovedit a fi fundamentul formării SEIS (Spaţiul European al Învăţământului Superior). S-a accentuat necesitatea de a elabora criterii mutual acceptate şi metodologii de asigurare a calităţii. De aceea sistemele naţionale de asigurare a calităţii includ:

1. Definirea responsabilităţilor organelor şi instituţiilor implicate;
2. Evaluarea programelor sau instituţiilor, inclusiv evaluarea internă, analiza externă, participarea studenţilor şi publicarea rezultatelor;
3. Un sistem de acreditare sau proceduri comparabile;
4. Participarea internaţională, cooperarea şi organizarea reţelelor.

Mobilitatea studenţilor, a personalului academic şi administrativ reprezintă baza pentru formarea SEIS. Sistemul European de Credite Transferabile(ECTS) are un rol deosebit de important în facilitatea mobilităţii studenţilor şi în dezvoltarea curriculumului universitar.

ECTS devine, pas cu pas, o bază generalizată pentru sistemele naţionale de credite. Tendinţa manifestată în prezent implică extinderea sistemului ECTS de la transfer la acumulare, care să fie aplicat consistent în întreg spaţiul european al învăţământului superior.

Un pas foarte important va fi recunoaşterea diplomelor prin adoptarea unui sistem de diplome comparabile şi bine definite.

În cazul implementării cu succes a principiilor Procesului de la Bologna, sistemul de învăţământ superior din Moldova ar deveni foarte eficient, el ar îmbina cu succes asemenea

BDD-A5385 © 2005 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:08 UTC)

valori ca: nivelul înalt de cunoştinţe, susţinerea celor mai talentaţi tineri, învăţământul gratuit şi alternativ, înzestrarea tehnică avansată a procesului de studii, salarizarea înaltă a profesorilor.

Este memorabilă afirmaţia lui Cervantes că: *„ În ştiinţă se intră pe uşa limbii”,* pentru că limba maternă este „ *măsurariul civilizaţiei unui popor...”* (M. Eminescu), *„ focul veghetor al Patriei...*”(Gr. Vieru), *„ întâiul mare poem al unui popor”* (L.Blaga), *„ cartea de noblețe a unui neam”* (V. Alecsandri), *„expresia vie a sufletului*” (Lacordaire).

În acest sens, punctăm anumite puncte de vedere privind aderarea *Facultăţii de Litere* a Universităţilor din Republica Moldovala Procesul de la Bologna care va include obiective majore ce ţin de formarea cetăţeanului european *plurilingv* şi *pluricultural,* în paralel cu participarea la construcţia unor noi domenii şi valenţe ale cunoaşterii, imposibil de gândit în afara unor relaţii de parteneriat între instituţii de învăţământ.

Acest demers al aderării înaintează următoarele principii *metacognitive şi interactive* de care se va ţine cont în procesul formării profesionale iniţiale la facultatea de litere:

- Strategii de comunicare eficientă;
- Strategii de învăţare (posibilitatea de a stăpâni şi construi noi cunoştinţe lingvistice şi comunicative);
- Asigurarea unei continuităţi cu nivelul şcolar anterior în sensul depăşirii modelelor şi capacităţilor elementare privind stăpânirea dimensiunilor metacognitivă şi ştiinţifică specifice;
  Romanii susţineau că cel care cunoaşte mai multe limbi, are mai multe inimi, iar o afirmaţie chineză dezvoltă ideea că „*omul este de atâtea ori om câte limbi cunoaşte”*. Este incontestabil faptul că fiecare om inteligent ar trebui să vorbească cel puţin două limbi nematerne;
- Un nou nivel de studii lingvistice bazat pe formula elaborată de Consiliul Europei (1+2): „*E necesar ca fiecare cetăţean al Europei să poată dobândi şi utiliza capacităţi de comunicare în cel puţin două limbi pe lângă limba maternă*”. Europa este un continent multicultural şi multilingv. De aceea posedarea, pe lângă limba maternă, a câtorva limbi europene facilitează sau avantajează deschiderea noilor orizonturi, căci „*cine nu cunoaşte limbile străine n-are idee nici despre a sa*”.(J. Goethe), şi pentru *a-i cunoaşte firea unui popor, străduieşte-te, în primul rând, să-i înveţi limba”* (Pitagora);
- Conştientizarea valorilor şi structurilor limbii materne;
- Păstrarea şi cunoaşterea patrimoniului european cultural şi *lingvistic* ca spaţiu al diversităţii
- Studiul *limbilor regionale* şi al *limbilor minorităţilor* ca părţi componente ale acestui patrimoniu, datorită realităţii că limbile minoritare sunt considerate o bogăţie culturală a popoarelor europene, iar „*limba unui popor este conştiinţa lui, iar conştiinţa poporului – limba sa...”* (W. Humboldt);
- *Plurilingvismul* conceput ca un instrument de *mediere cognitivă* şi socială, ca factor necesar pentru soluţionarea unor cerinţe noi ale mediului socio-uman, economic, politic.

Ar trebui să accentuăm şi câteva mijloace de realizare a acestora:

- Susţinerea formării formatorilor în limbi ca elemente active în construcţia unor noi metodologii destinate *educaţiei plurilingve;*
- Promovarea principiului calităţii în formarea formatorilor în paralel cu deschiderea spre *interdisciplinaritate;*

BDD-A5385 © 2005 Universitatea din Piteşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:08 UTC)

- Dezvoltarea *cercetării lingvistice* ca mediu al emergenței unei redefiniri a conceptului de spațiu universitar;
- Promovarea principiului *transversalității limbilor*, în sensul interacțiunii disciplinelor umaniste şi a celor ştiințifice;
- Introducerea *dimensiunii lingvistice şi culturale* în aria curriculară a tuturor parcursurilor universitare;
- Promovarea *învățării limbilor* ca suport pentru *învățarea în limbi* (nivel masterat, doctorat);
- Promovarea studiului comparativ al limbilor: *limbi romanice, limbi germanice, limbi scandinave*

Sunt necesare şi *strategii* pentru realizarea celor luate în discuție, printre care putem menționa:

- Integrarea *cunoştințelor lingvistice* ca elemente obligatorii la toate nivelurile parcursului academic (admitere, licență, masterat, doctorat);
- Introducerea elementelor de *bibliografie obligatorie în limbi străine* în toate domeniile de specializare şi stimularea continuării *studiilor lingvistice* în anii terminali în cadrul autoformării;
- Susținerea nemijlocită a formării inițiale şi formării continue în noile pedagogii active a formatorului universitar prin instituționalizarea unor *seminarii anuale;*
- Regândirea modulului pedagogic în sensul apropierii mai pregnante de obiectul propriu-zis al formării ca *profesor de limbi;*
- Elaborarea unor strategii de profesionalizare mai accentuată a absolvenților tuturor specializărilor în limbi, prin *pedagogizarea şi psihologizarea modulară;*
- Redefinirea problematicii conversiei profesionale şi a formării continue a *profesorilor de limbi* prin introducerea unor noi *metodologii de predare* (informatică, limbi pasive, comunicare, teatru);
- Elaborarea noii generații de *manuale academice, ghiduri (curriculare);*
- Dezvoltarea noilor *metode de predare-învățare* în baza standardelor de calitate promovate de *Procesul de la Bologna;*
- Lansarea unor module de specializare prin *componente lingvistice forte*

Este binevenită dezvoltarea unor *baze de interacțiune lingvistică şi culturală* (permanentizarea unor colocvii, şcoli de vară sau de toamnă)

S-ar putea organiza instituirea unor premii de excelență în colaborare cu Centrele Culturale (dacă este posibil), de emplu:

- premiul pentru cea mai bună lucrare ştiințifică studențească *într-o limbă străină pentru nespecialişti;*
- premiul pentru cea mai bună lucrare ştiințifică studențească *într-o limbă străină pentru filologi;*
- premiul pentru cea mai bună lucrare publicată *într-o limbă străină de un cadru didactic începător (1-3 ani de activitate pedogogică) etc.*

Ar trebui să fie făcuți paşi concreți în *promovarea limbii române şi a învățării ei de către studenții străini, ca materie obligatorie.*

De asemenea să se ceară lansarea unor programe de cointeresare a instituțiilor în procesul de dobândire şi utilizare a *competențelor lingvistice* (dicționare, cursuri de formare).

BDD-A5385 © 2005 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:08 UTC)

Prin lansarea unei politici lingvistice novatoare şi în concordanţă cu societatea de mâine, orice Universitate din republicaînțelege să-şi asume o dată în plus rolul de universitate-pilot, participând astfel la o proiecție anticipativă a Europei. ***Considerăm această strategie ca fiind echilibrată din punctul de vedere al solicitării studenților şi al ponderii disciplinei de studiu în noile planuri de învățământ. Această abordare trebuie să-i motiveze deopotrivă pe elevii, viitorii studenți, în învățarea limbilor în ciclul preuniversitar, şi pe studenții interesați să găsească în modulele lingvistice, în egală măsură, competențe comunicative eficiente, competențe interculturale, modalități de acces la cunoştințe specifice specializării.***

Istoria ne dovedeşte faptul că omenirea mereu a tins spre lichidarea frontierelor dintre statele mici. Procesul globalizării capătă amploare în sec.XXI deoarece creşte importanța problemelor globale, iar revoluția informațională facilitează acest proces. În contextul respectiv Republica Moldova nu poate să rămână izolată de toate țările implicate în proces, şi o cale de soluționare a acestei probleme este integrarea europeană a învățământului.

În vederea realizării obiectivelor stabilite pentru anul 2010, este de aşteptat să se ia măsuri de analiză a progreselor obținute în Procesul de la Bologna, furnizându-se astfel informații utile referitoare la evoluția procesului, oferind posibilitatea de a adopta măsurile necesare privind îndeplinirea obiectivelor şi la ***cea mai frumoasă Facultate a Universităților – cea de Litere!***

BIBLIOGRAFIE

1. Nelu Vicol, Opțiuni complementare ale învățământului superior: captivare şi creație universitară//Hebdomadarul "Moldova suverană", Chişinău, nr. 85 (20487), 26 mai 2004, p. 3
2. Valentin Guzgan, Perfecționarea de la declarații la acțiuni// Didactica Pro, nr. 3, 2001
3. Liliana Nicolaescu, Evaluarea cadrelor didactice şi dezvoltarea profesională// Didactica Pro, nr. 3, 2001
4. Anatol Ciobanu, Anul 2001 – Anul European al Limbilor. Cunoaşterea limbilor - un imperativ al sec.al XX-lea// Pro Didactica, nr.3(7) an.2001
5. Nadea Cristea, Conştientizăm oportunitatea integrării în spațiul educațional european...(interviu cu dl V.Beniuc, Ministrul Educației)// Didactica Pro, nr. 5-6(27-28), 2004
6. Gheorghe Rusnac, Universitatea de Stat din Moldova, Reforma învățământului universitar, dimensiunea integrării europene// Didactica Pro, nr.6
7. Sorin Cristea, Reforma Învățământului, Universitatea Bucureşti// Didactica Pro, nr. 5-6 (27-28), 2004
8. Vlad Pâslaru, Politici educaționale şi reforma învățământului în R.Moldova// Didactica Pro, nr. 5-6(27-28),2004
9. Reforma Învățământului: Quo vadis (sondaj de opinii)// Didactica Pro, nr.5-6(27-28), 2004

BDD-A5385 © 2005 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:48:08 UTC)